

Stupavan

MAREC 1994

VYDÁVA MESTO STUPAVA

ZDARMA

Na slovičko...

Na búrlivom mori každodenného života, bežného - človečieho i toho politického, do ktorého nám akosi nič, ale jeho vlnobitie doráza i na hladinu nášho pokoja, stáva sa naša loďka neistá. To ani nie je loďka, iba taká bežná škrupinka, držíme sa pevne jej bokov, aby sme len nevypadli, lebo všetky tie ponatahované siete sú deravé, pardon nie sú deravé, to majú len také veľké očka...

Nielen siete majú svoje očka, poniektorí majú okálie i očiská, alebo len veľké oči a ešte väčšie ústa, možno od prírody, aby to ladilo. Okálie sa vypliešťajú na všeličo, sú prejavom závidi, môžu vyjadrovať údiv i zle utajenú zlobu.

Skupinka mladých ľudí ponáhľajúcich sa do kostola, tlačila pred sebou vozík s invalidným chlapcom. Nikomu z nich, aspoň to nebolo vidieť, nepripadalo to, že ho vezú zvláštne ani záslužné, ani hodné obdivu. Viezli ho akosi samozrejme. Nevieť o tom, že by sa toto stávalo volakedy nedávno. A tu, ktosi s veľkými očami, pohľadovo poznamenal: "Zrazu akí starostliví, kde boli doteraz..." Povedal to človek, ktorý sa mal vždy rovnako - dobre, aj vtedy, keď znárodňovali holičské britvy i teraz, keď úspešne podniká. Napadlo mi, že aspoň niečo sa zmenilo i keď hovoríme, že vzťahy medzi ľuďmi sa zhoršujú, rastie kriminalita, počúvame o lúpežiach, prepadoch a násilnostiach, predsa len príklad tých mladých ľudí, ktorí predtým určite ten vozík netlačili, je jasným dôkazom vnútornej premeny od egoizmu k láske k blížnemu. Nedovoľme spochybňovať profesionálnym spochybňovačom a vyškeráčom to dobré, čo sa za tú chvíľku zrodilo. Veď kolkokrát sa sami ostýchame pridať sa na stranu tých, ktorým sa

Jar je medzi nami

Už sme si zvykli, že zima nie je zimou a tak len mimochodom sa začala k moci predierať jar. Vyslala svojich poslov - bielo, žlté, fialovo-hlavé kvietky pozrieť, čo robia ľudia. Ujala sa svojej vlády s plnou vervou pozhnaná teplými lúčmi životodarného slnka.

A zrazu udrel holomráz a rozoraná zem stuhla vo svojich vráskach, aj kvety sklonili svoje hlavy a tráva zbelela. Našťastie len na chvíľu, do rozvidnenia. Jar je definitívne medzi nami i keď holomráz sa zakráda a keď sa zjaví, tuhú vrásky i na tvári.

Každoročné stretnutie občanov s primátorom a poslancami mestského zastupiteľstva sa nieslo v duchu skladania účtov občanom za vedenie vecí verejných a v záujme informovanosti širokej verejnosti o fungovaní mestskej samosprávy, realizácii projektov v prospech mesta a jej občanov. Stretnutie, je zároveň hodnotením prvého volebného obdobia mestskej samosprávy po roku 1989.

Pred stretnutím s občanmi s primátorom a poslancami MsZ

Poslanci a primátor mesta pracovali v nových spoločensko-politických podmienkach budovania demokratických štruktúr vrátane samosprávy a jej orgánov, v podmienkach transformácie majetku štátu na obce a tým aj ekonomickej a hospodárskej samostatnosti obcí s vlastnými podnikmi a organizáciami, ktoré sa podieľajú na

riadnom chode mesta.

Občania budú mať možnosť na stretnutí položiť otázky a vyjadriť sa k problému, ktoré ich zaujímajú, trápia, alebo dotýkajú sa ich života v našom meste.

Stretnutie občanov bude dňa 20. apríla o 18.00 hod v Kultúrnom dome.

krivdi, kolkokrát nevieme vyjadriť súcit a pochopenie a kolkokrát mlčíme, keď treba hovoriť. Vidíme viac to špatné a zlé v našom živote, ale vieme sa tešiť z dobrého, krásneho a mravného? Nekladieme si hneď pochybovačné otázky, ako keby sme už ani neboli schopní veriť v dobro, ľudskosť a krásu?

Tak to bude asi vždy, ľudia sa dokážu meniť, pritom však nie sú všetci chameleóni. Sú totiž rôzne zmeny, vnútorná zmena k dobrému, tej je schopný len človek, vonkajšie zmeny k sebazáchrane, k prežitiu za akýchkoľvek okolností dokážu niektoré zvierať a človek...

Zasadalo mestské zastupiteľstvo

15.marca sa konalo riadne zasadanie mestského zastupiteľstva. Na programe bolo prijatie zásad o odpredaji mestských bytov užívateľom,

Primátor informoval o postupe riešenia interpelácie poslanca Ing. Žiaka, ktorá sa týkala ARTTEP-u a.s.. Intrepelácia bola postúpená na prešetrenie NKÚ SR.

Opäť sa preberala problematika neplatičov platenia správnych poplatkov - konkrétne ŠM š.p. Po niekoľkých rokovaníach ŠM navrhli, že svoj dlh uhradia vecným plnením, odovzdali by mestu požiariarne auto. Vecné plnenie pri úhrade týchto poplatkov však nie je možné, navyše sa s peniazmi za tento poplatok rátať v rozpočte v príjmovej časti / cca 2,2 mil Sk/.

Poslanci sa zaoberali pomenovaním novovzniknutých ulíc v Stupave. Ulica pri Starom cintoríne vľavo je pomenovaná Cintorínska, ulica pri ul. Martina Benku / Na Dzilečkoch/ je pomenovaná "Na Dieloch", novobudovaná ulica / rovnobežná so Železničnou ulicou/ je pomenovaná na Hollého ulicu.

Téma "Kroky" aktuálne aj u nás

Téma školstva predebatovaná v nedeľnejšej relácii KROKY sa bytostne dotýka aj predškolských zariadení v Stupave. Dôkazom toho je list riaditeľa ŠS Bratislava-vid. primátorovi mesta, ktorom sa píše, že pri veľkom deficite tohtoročného rozpočtu v rezorte školstva školská správa nie je schopná zabezpečiť prevádzku materských škôl a ZUŠ v Stupave bez finančnej pomoci mesta. V liste uvádza náklady na jednotlivé zariadenia bez veľkej údržby a stravovania, pričom uvádza, že dve materské školy sú vykurované parou z DK / v správe mesta/ a náklady na vykurovanie sú pritom enormné : MŠ Ružová -

Predaj bytov

Na zasadnutí mestského zastupiteľstva sa okrem iného riešil i návrh na odpredaj mestských bytov v Stupave /býv.štátne byty/ do osobného vlastníctva. Boli vypracované a predložené všeobecné zásady na prevod vlastníctva k bytom a nebytovým priestorom v majetku mesta. MsZ ustanovilo výkonnú komisiu z radov poslancov a príslušných odborných pracovníkov MÚ, ktorá bude riadiť a koordinovať predmetnú činnosť. Členom komisie bude i štatutárny zástupca firmy DUSPAMA, v kompetencii ktorého, je správa domového a bytového fondu mesta Stupava. Činnosť výkonnej komisie bude kontrolovať primátor mesta a MsZ.

Avšak pri daných konkrétnych podmienkach vyplývajúcich z vyhlášky 182/1993, ktorá hovorí o prevode bytov a nebytových priestorov do osobného vlastníctva, by nebolo jednoduché dohodnúť sa na optimálnych podmienkach predaja. Napr. pri určení bytov, ktoré si musí mesto vyčleniť a ponechať naďalej ako sociálne byty, by mohli užívatelia týchto bytov namietať prečo oni nemajú poskytnutú možnosť odkúpenia bytu. Mestu, ale nevyplýva zo zákona povinnosť tieto byty predávať, preto ich námietky by nemuseli byť akceptované.

K problému sa vyjadril poslanec p. Gašparovič, ktorý informoval, že sa chystá novelizácia vyhlášky 182/1993 o predaji bytov a nebytových priestorov. Túto informáciu máme overenú aj z iných zdrojov /zmen a a doplnenie vyhlášky 182/1993 je v pláne už asi mesiac /, takže otázky a odpovede súvisiace s predajom, budú musieť ešte chvíľu počkať.

Filípková G.

662 tisíc Sk, MŠ J. Kráľa - 611 tisíc Sk." Nedostatok finančných prostriedkov nám predurčil: požiadať Vás o pomoc pri riešení vykurovania tak, že záväzok platiť za dodané teplo pre MŠ na Ružovej ul. prevezmete v plnom rozsahu na seba. Ak by ste tak učinili, odpadla by nutnosť zrušenia prevádzky v jednej z predmetných MŠ a následných dislokácií detí v MŠ na území Stupavy. Prosíme o dôkladné zváženie vzniknutej situácie, jej prerokovanie v najbližšom termíne zasadnutia MsZ... Situácia je natolko havarijná, že Vás prosíme o finančnú dotáciu aspoň na základnú prevádzku, aby sme sa vyhli nutnosti zariadenia uzatvárať. "

Požiadavka ŠS i celková situácia bude predmetom rokovania MsZ, treba však podotknúť, že asi ťažko sa budú hľadať peniaze na prevádzku týchto zariadení v rozpočte, ktorý s takýmto zaťažením zo strany štátnej správy nerátal.

Pietna spomienka

V utorok dňa 5.aprila sa pod záštitou MsZ v Stupave, koná pietna spomienka pri príležitosti 49. výročia oslobodenia Stupavy Sovietskou armádou. Autobus bude prístavený pred budovou MÚ, odchod autobusu o 17.³⁰ hod. na Oboru. Začiatok pietnej spomienky o 18.⁰⁰ hod. pri hrobe padlých sovietskych vojakov.

Galakonzert

V Kultúrnom dome v Stupave sa dňa 24.marca konal Gala-konzert umeleckých škôl okresu Bratislava vidiek. Na slávnostnom koncerte vystúpili žiaci ZUŠ z Pezinka, Malaciek, Modry, Ivanky pri Dunaji, Dunajskej Lužnej, Svätého Jura, Senca a Stupavy. Výber z najlepších žiakov, ktorí reprezentovali svoje školy, vytvoril obraz vysokej úrovne umeleckého školstva, ktoré vychováva talenty pre konzervatória. Medzi hosťami boli zástupcovia Okresnej školskej správy Bratislava-vid., primátori miest a riaditelia umeleckých škôl.

Iná problematika ako predaj bytov je zavádzanie meračov tepla a teplej a studenej vody. Pretože z vyhlášky Ministerstva hospodárstva č. 206/1991 Zb. jednoznačne vyplýva, že vlastníak tepelného zdroja a rozvodu je povinný namontovať merače na meranie spotreby tepla na vstupoch do každého objektu, resp. obytného domu, padla táto povinnosť na mesto, ako vlastníka tepelného zdroja - výmenníkových staníc v Stupave.

Merače tepla

Keďže tieto VS dodávajú teplo nielen obecným bytom, ale aj materským školám, zdravotnému stredisku a v prevažnej miere družstevným bytom je povinnosťou mesta zabezpečiť na vlastné náklady merače na všetkých týchto odberateľov. Táto akcia bude stáť mesto podľa predbežných cenových výpočtov cca 700 tisíc Sk. Merače musia byť namontované pri vstupe do každého objektu, čím by jeho nájomníci vedeli, koľko ako celok spotrebujú. Je pravdou, že celková suma nezohľadňuje problém odberu tepla individuálne na byt, ale toto sa bude riešiť v ďalšej etape vyhlášky MH č.206, ktorá určuje povinnosť namontovať merače k bytom k 1.9.1995.

Cena tepla na kúrenie a dodávku teplej vody patrí k vecne regulovaným štátnym cenám t.zn., že

sa nemôže účtovať odberateľom viac ako 137.-Sk a rok alebo 120.-Sk na 1 GJ a rok. Je to nižšia sadzba ako sú skutočné náklady na vyrobené teplo. Cenový rozdiel medzi vyrobeným a predávaným teplom je hradený štátnou dotáciou.

Ďalšia položka, ktorej sa mesto ešte v tomto roku nevyhne, je zabezpečiť k 1.9.1994 do každého bytu napojeného na spoločný odber vody samostatné merače na teplú a studenú vodu. /Občan bude možno veľmi prekvapený, keď zistí, ako sa merač dokáže krútiť/. Aj táto povinnosť vyplýva z vyhlášky MH č.206 a pri nesplnení by mohla krátiť štátnu dotáciu. Takže niet o čom diskutovať a poslanci schválili realizáciu tejto akcie do rozpočtu mesta na rok 1994.

Filípková G.

Ešte na okraj

V poslednej dobe sa stáva stále aktuálnejším problém bytového hospodárenia. Nájomníci, ktorí si svoje povinnosti plnia a platia nájomné a inkaso sa neustále sťažujú na legislatívu, ktorá neúčinne rieši sústavných neplatičov, ktorým je ešte stále svetažiť. Potom je tu i ďalší problém - odpredaj bytov, ktorý rieši zákon opäť akoby dvojakým metrom, užívateľom družstevných bytov vešia na krky všetky povinnosti spojené s prevodom bytu, užívateľom štátnych-mestských bytov, musí všetky podklady pripraviť mesto a to i za ďaleko nižšiu

cenu predaja s radom výhod a zliav. Filozofia zákona je postavená tak, aby sa mestá s radosťou zbavovali starostí s bytmi, ktoré im zo zákona pripadli ako danajský dar. Mesto muselo najprv zaplatiť miliónové čiastky v rámci vysporiadania majetku bývalého bytového podniku Malacky - za mestské byty, teraz je mesto zo zákona dodávateľom tepla, pričom z celkového počtu bytov len 11% bytov patrí mestu. Teda musí spravovať tepláreň a teplovod a napr. na vybudovanie nového systému vykurovania - sústava

kotolní na plyn je potrebná čiastka 30 mil Sk. Zástupcovia bytového družstva v Pezinku sa stále len obracajú na mestský úrad s otázkou, čo sa v tejto veci bude robiť, druhá časť problému, kto akciu zaplatí a z čoho ich pravdaže nezaujímajú. Pritom práve oni vyberajú nájomné od ostatných užívateľov družstevných bytov. Mesto sa musí postarať, ale je vôbec možné zaťažiť rozpočet mesta takouto položkou? A potom, treba vziať do úvahy aj ostatných občanov, ktorí bývajú v rodinných domoch a majú tiež svoje problémy s vykurovaním, teplou vodou a museli sa postarať o všetko sami za svoje peniaze. Ďalšou kategóriou "nájomníkov" sú občania, ktorí bývajú v mestských bytoch poslednej kategórie a ktorí si sústavne nárokuje od správcu bytov opravy, rekonštrukcie a údržbu, čo mesto stojí nemálo peňazí a hlavne stav sa nezlepšuje, ako keby sa peniaze sypali do "čiernej diery". Bohužiaľ aj tieto byty zostávajú naďalej v správe mesta.

Povinnosť namontovať merače tepla má aj druhú stránku, tú horšiu i keď ako pre koho. Ak sa namontujú merače tepla k bytovému domu, nájomníci zaplatia len skutočne dodané teplo. A čo straty už dozívajúceho teplovodu, ktorý rozmŕza v zime sneh napr. na ulici Bezručovej a J.Kráľa? Straty pôjdu na vrub dodávateľa, teda mesta, teda občanov!

Na záver ešte jednu perličku. Mestská rada v New Yorku rozhodla odpredať mestské byty za symbolickú cenu 1 dolár. Nepochybujme, že nevedeli, čo robia. Škoda, že v tej perličke sa neuvádza, či im zostala v správe mestská tepláreň a teplovod...

- ps -

Vážení podnikatelia !

Z reklamy v časopise Stupavan sa tisíc domácností sa dozvie, že vaša ponuka je NAJ...

Formát : štvrtstranový za 666.-, polstranový za 1111.- a celostranový za 2000.- Sk

Informácie :

kancelária KD,t.č. 07/934 312

25 rokov organizácie zdravotne postihnutých v Stupave

Žijú medzi nami so svojimi problémami, ktoré pre tie naše ani nevnímame. Zahĺbení do svojho sveta starostí, s latentnou nevšímavosťou ani nestačíme pozorovať ako sa za nami plazí tieň civilizacyjnych chorôb, ktorý nám v nečakanú chvíľu zamieša karty života a karta s chorobopisom nám predurčí ďalší spôsob existencie. Bohužiaľ, spôsob života, nesprávna životospráva, spôsobujú zdravotné problémy a ohrozenie života aj ľuďom v produktívnom veku a celková štatistika dokazuje, že sme pomerne veľmi chorý národ.

V Stupave od roku 1969 pracuje organizácia zdravotne postihnutých (bývalý Zväz invalidov), ktorá za svojich dvadsaťpäť rokov prešla vývojom, pretože dnes už združuje nielen telesne postihnutých, ale aj ľudí, ktorí trpia civilizacyjnými chorobami. V stupavskej organizácii je registrovaných vyše 220 členov rôzneho veku a rôzneho stupňa postihnutia.

Pravidelne sa schádzajú na výročných schôdzkach, táto jubilejná sa konala 27. februára v Reštaurácii Maroš za účasti primátora mesta Ing. A. Daráša a zástupcu okresného výboru organizácie. V úvode vystúpil detský folklórny súbor Stupavjáneek. Zo správy o činnosti v minulom roku vyplynulo, že organizácia sa snaží vytvárať atmosféru vzájomnej pomoci, podpory, organizuje stretnutia pri rôznych príležitostiach, aby sa jej členovia vzájomne informovali o svojich problémoch, starostiach, ale tiež aby našli určité spoločenské zázemie. Vo výbore pracujú ľudia, ktorí tiež nie sú zdraví a napriek tomu sa obetujú a pracujú pre členov organizácie. Táto práca si zasluhuje uznanie a úctu, ak si uvedomíme, že organizujú zájazdy a výlety, zabezpečujú pre svojich členov zdravotné pomôcky, vybavujú pre nich telefóny a bojujú s bariérami byrokracie, ktoré pred ich úsilie stavajú ľudia zdraví.

Organizácia za celých 25 rokov existencie nenašla v Stupave takú podporu, aby mala pre svoju činnosť aspoň svoju miestnosť, momentálne sa schádzajú v klubovni KD. Nenachádzajú podporu ani u všetkých podnikateľoch, čo je určite problém nielen humánnosti samotných podnikateľov, ale predovšetkým legislatívy, ktorá aktivity podnikateľov v prospech takýchto organizácií vôbec nezvýhodňuje v daňovom systéme. Mestské zastupiteľstvo odsúhlasilo príspevok pre túto organizáciu vo výške päť tisíc korún, čím podporilo jej činnosť. Bývalí členovia výboru spomí-

nali, že organizovali zber papiera, železa a tak si zabezpečovali finančné prostriedky na činnosť. Dnes už vám za starý papier a železo nikto nič nedá.

Výročná členská schôdza bola príležitosťou, aby sa spomenuli zakladajúci členovia organizácie: p. Jozef Hlavenka, p. Antónia Babjaková, p. Terézia Lachkovičová, p. Anna Tomčíková, p. Matilda Kalivodová, p. Paulína Belošičová, p. Margita Buchtová, p. Mária Kavická, p. Emília Králová, p. Rozália Batorová, p. Mária Klasová, p. Viktor Polák, p. Mária Darášová, p. Rozália Hajzochová, p. Ján Móza, p. Rozália Cibulková, p. František Šimonič, p. Mária Hrabovská.

Členská schôdza schválila program činnosti na tento rok a výbor, na čele ktorého je predseda p. Havran a tajomníčka p. Nemcová.

V diskusii vystúpil primátor mesta, ktorý prítomných informoval o problémoch týkajúcich sa zdravotníckej starostlivosti i rehabilitačného strediska, ktoré momentálne nie je obsadené odborným lekárom a preto pacienti musia chodiť do nemocnice v Bratislave. Podobne je to i so zdravotným strediskom, o ktorom sa vyjadřila správa nemocnice "Milosrdní", že vzhľadom na vysoké prevádzkové náklady na energie, nie je schopná stredisko prevádzkovať len zo svojich prostriedkov a je nutné, aby sa mesto postaralo. Mesto sa už stará napr. o strechu lekárne a rontegenu, i keď k budove a majetku nemá právny vlastnícky vzťah, zdá sa, že je to všetko málo a nakoniec i zdravotníctvo bude patriť pod samosprávu, lenže kde vezme mesto peniaze na jeho financovanie. Primátor potvrdil, že mesto chce ísť v ústrety k potrebám občanov so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby i zdravotne postihnutých občanov. Prispieva na stravu vo svojom stravovacom stredisku dôchodcom a sociálne odkázaným občanom a v tomto smere bude i naďalej

podporovať organizácie humanitárneho charakteru.

Čo hovoria členovia ?

Väčšina členov kladne hodnotila prácu výboru, konštatovala, že sa starajú o ich potreby, s ú ochotní pomôcť pri riešení a vybavovaní záležitostí, ktoré sa týkajú ich práv. Kvitujú snahu výboru organizovať spoločenské podujatia, ktoré sú miestom ich stretávania. Starostlivosť o členov má rôzne podoby, od návštevy v nemocnici, čo určite každému dobre padne, až po blahoželanie k narodeninám, čo iste každého poteší. Proste ide o maličkosti i veľké veci, ktoré dokazujú ľuďom v tejto organizácii, že nie sú sami so svojim trápením.

Čo sa dá ešte urobiť ?

Ťažko povedať, čo môžu ľudia so zdravotnými problémami urobiť ešte navyše, toho čo robia. Ich možnosti sú predsa obmedzené ich zdravotným stavom. Možno by sme ich my, zdraví, nemali nechať len tak na ich vlastné možnosti, ale snažiť sa podať pomocnú ruku. Buďme radi a ďakujme bohu, že zdravú...

- ps -

Ďakovanie

Základná organizácia Zdravotne postihnutých v Stupave ďakuje:

- p. Šteflovicovej a všetkým pracovníkom Reštaurácie "Maroš"
- majiteľovi výroby a predajne cukrárenských výrobkov "Kvartet"
- súkromnej podnikateľke - kaderníctvo "Hana"
- súkromnému podnikateľovi p. Staškovi
- súkromnej podnikateľke p. Hasonovej
- p. Juzovej a členkám ZO ZP p. Michalovičovej, p. Albine Brezovskej, p. Havličkovej, p. Havranovej, p. Ružene Nemcovej, p. Margite Hricovej, p. Štefánii Veselej, p. Kovárovej, p. Darášovej.

Zvlášť ďakujeme primátorovi mesta p. Ing. Antonovi Darášovi a riaditeľovi Mestského kultúrneho strediska p. Pavlovi Slezákovi.
výbor ZO ZP

Pozvánka na výstavu

Stupava - Mestské kultúrne stredisko v rámci osláv 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave pripravuje sériu výstav umelcov - rodákov a žijúcich v Stupave. Dňa 16. apríla Vás pozývame na vernisáž výstavy akad. maliara Milana Kubíčka a akad. sochára Jozefa Vachálka /sklo/, ktorá bude o 18.00 hodine vo výstavnej sieni Kultúrneho domu.

Akademický maliar **Milan Kubíček** sa narodil 27. marca 1944 v Bratislave. V rokoch 1958-62 absolvoval ŠUP v Bratislave, odd. aranžérstva u prof. R. Filu. V rokoch 1963-69 absolvoval VŠVU v Bratislave, odd. monumentálnej malby-gobelín u prof. P. Matejku. Za svoju tvorbu získal Absolventskú cenu Rady VŠVU v Bratislave, Cenu VŠVU v odbore integrácia architektúry a výtvarného umenia za šírenie pochopenia výtvarného umenia

pri tvorbe životného prostredia.

Po ukončení vysokej školy sa venuje monumentálnej tvorbe v architektúre /keramika, gobelín/ a komornej maliarskej tvorbe.

Žije a tvorí v Bratislave, je členom výtvarnej skupiny ART CLUB 60+8. Vystavoval na spoločných výstavách doma i v zahraničí.

Jeho diela sú vo vlastníctve:

SNG v Bratislave, v galérii v Strumici-Macedónia, v súkromnom vlastníctve doma i v Taliansku, Kanade a USA.

Akademický sochár **Jozef Vachálek** sa narodil 10.3.1944 v Trnave, žije v Karlovej Vsi. V rokoch 1958-62 absolvoval ŠUP - odbor rezbárstvom v Bratislave, v rokoch 1962-68 VŠVU, odbor sochárstvo a sklo v architektúre. Zároveň absolvoval stáž na Hochschule für Bildende Kunst v

Západnom Berlíne. Z jeho tvorby stačí spomenúť monumentálny sklený reliéf v budove SNR na hrade s motívom slovenskej lipy, park a závojevú fontánu na hlavnej ružinovskej triede, osvetlenie prepoštského kostola v Novom Meste nad Váhom, kostola nemocnice v Podunajských Biskupiciach.

Samostatne a spoločne vystavoval v Bratislave, Prahe, Trnave, Prešove a Senici. V zahraničí v Taliansku, na Kanárskych ostrovoch, v Španielsku, Poľsku, na Ukrajine, v SRN a Švajčiarsku.

Jeho diela sú vo vlastníctve:

SNG v Bratislave, Corning Museum of Glass, New York, USA, Španielsku, SRN, Holandsku, Švajčiarsku, Poľsku, SNŠ.

Za svoje dielo získal ocenenia: International gold star for High Quality "Bid" San Antonio, Texas, USA, 1987, Cevider, Valencia, Španien 1985, 1988, Forma Finlandia, Fínsko 1988.

- ps

Pozvánka na koncert

Mestské kultúrne stredisko pripravuje na koncert skupiny

SENZUS

dňa 13. apríla o 20.00 hodine v KD predpredaj vstupeniek - denne vo videopožičovni KD. Vstupné: 35.- Sk

Upozornenie

Upozorňujeme všetkých záhradkárov, pestovateľov ovocných stromov i viniča hroznorodého, že je posledný termín na vykonanie ochrany pred živočíšnymi škodcami, postrekom prípravkami **OLEOEKAMET**-om alebo novším prípravkom **OLEOMETALUX**-om.

-oi s -

Kápiem

1-izbový byt v Stupave. Cena dohodou. T.č.: 934 632.

Nové knihy v mestskej knižnici

Z noviniek súčasných slovenských autorov Vám ponúkame knihy: **J.Šimko - Japonský diván**, **S.Štepka - Tri sny**, **L.Ťažký - Maršalova dcéra**, **J.Tužinský - Krypta**, **V.Šikula - Zo zanedbanej záhrady**, **Slovenské novely - čas medených tváří 1,2...**

Zo svetovej literatúry : **H. G. Kosalik**, patrí medzi najčítanejších autorov súčasnosti. Jeho knihy sú písané priamo zo života. My Vám ponúkame: **Záhľadný úsmev**, **Zlatý bozk**, **Klinika na letisku**.

J. Collinsová je autorkou dvanástich svetových bestsellerov, ktoré vyšli vo viac ako tridsiatich jazykoch celého sveta. U nás si môžete požičať niektorý z jej románov, napr.: **Hollywoodski manželka**, **Hollywoodske manželky**, **Svet je plný ženatých mužov**, **Svet je plný rozvedených žien** a iné.

Milovníkov napätia a hororu ponúkame niekoľko titulov od **S.Kinga**: **Talizman**, **To**, **Nočná zmena**, **Dolores**, **Carie** a iné.

Okrem týchto kníh nájdete v našej knižnici veľké množstvo iných

zaujímavých románov, z ktorých si určite vyberiete podľa vlastného vkusu peknú knihu na oddychové čítanie.

Pre deti ponúkame tiež niekoľko titulov knižných noviniek: **M. Rúfus - Lupienky z jabloní**, **T. Janovic - Kráľovná krásy**, **D. Podracká - Nezabudni na vílu**, **J. M. Troska - Kapitán Nemo 1,2,3**, **Ch. Bood - Zázraky prírody**, **W. Disney - Goliáš**, **Dobrá noc**, **E. Blytonová - Slávna päťka**, **Bambu hľadá mamičku**, **Čarovná dedinka** a iné.

V knižnici ponúkame na požičiavanie tiež noviny a časopisy. Môžete si vybrať niektorý z týchto:

Slovenské národné noviny, **Pravda**, **Hlas ľudu**, **Literárny týždenník**, **Historické revue**, **M-Report**, **Fifo**, **Bit**, **Elektrón-Zenit**, **Kamarát**, **Premiera**, **Cinema**, **Tina**, **Bravo**, **Deti a móda**, **Moletka**, **Eva s jablkom**, **Dorka**, **Burda**, **Život**, **Línia**, **Domov**, **100+1 zz**, **Ikaria**, **Rodina**, **Serafínsky svet**.

Pracovníčky knižnice sa tešia na Vašu návštevu.

S "Historikom" po stopách remesiel v našom meste

V roku 1997 25. - jeho výročia prvej písomnej správy o Stupave, pociťujeme výraznejšie ako inokedy našu spätosť s generáciami našich predkov. Podujatia mestského ba aj regionálneho významu organizované Mestským kultúrnym strediskom a Mestským úradom zaktivizovali časť učiteľov a žiakov Základnej školy. Predmetová komisia dejepisu a p. učiteľka A. Lachkovičová pripravujú v apríli so žiakmi II. stupňa súťaž "Stupava 94".

Pracovná porada učiteľov 21. marca, bude tematicky zameraná na históriu a súčasnosť Stupavy, premietnutie regionálnych prvkov do vyučovacieho procesu.

Kružok "Historik" - jeho ochotní žiaci 7. B - sa podujali prehliadť znalosti z pamätnej knihy Stupavy a teda lepšie poznať obdobie cechovej remeselnej výroby - kováčstvo, ako najstaršie z remesiel popri hrnčiarstve. Naskytla sa nám jedinečná príležitosť spoznať prostredníctvom majiteľa firmy Agro-technic-salonu JUDr. Štefana Beleša, typicky gazdovskom dvore jeho otca 84-ročného otca p. Antona Beleša. Anton Beleš je bývalý majster poctivého cechu kováčského a kolárskeho.

Remeselníci boli plnoprávnymi mešťanmi, ktorí sa zúčastňovali aj na správe mesta, pravda iba majstri. Celý život cechu bol podriadený normám zv. artikuly, ktoré boli priam zákonom každého remesla. Na prelome 18. a 19. storočia niektorí majstri už natolko rozšírili svoju výrobu, že sa postupne dostali na úroveň podnikateľov. Prestali rešpektovať artikuly o predpísanom počte tovarišov, zamestnali ich nepomerne viac a tak niekoľkonásobne vzrástla aj výroba. K zrušeniu cechov došlo koncom 19. storočia, ale ani potom úplne nezaujali. Mnohí remeselníci aj naďalej zachovávali cechové tradície ešte v 40. rokoch 20. storočia.

A na takýchto tradíciách rozvíjali svoj kumšt aj rodičia p. Antona Beleša na úžitok obyvateľov Stupavy a okolia.

Stretli sme sa v jedno februárové popoludnie a netušili sme, že to bude tak príjemná a užitočne prežitá chvíľa. Hneď po príchode do dvora sa nás ujal mladší syn p. majstra JUDr. Štefan Beleš. Nadobudli sme pocit, že sa na našu besedu pripravili. Kým sa prichystal starý pán, mohli sme si na dvore pozrieť predajnú výstavu drobnej

modernej poľnohospodárskej techniky. Má slúžiť hlavne záhradkárom a malým agropodnikateľom. O tom, ako jednotlivé zariadenia možno komplexne využiť sme sa dozvedeli počas prestávky z videozáznamu. Majiteľ firmy bol súčasne aj pozorným hosťom.

Z rozprávania p. majstra sme sa dozvedeli, že učňovské roky prežil na Morave v Kyjove. Ako 13-ročný stratil otca, v I. svetovej vojne mu padol brat a on po vyučení musel prevziať po otcovi žezlo. Vyhnú postupne rozšíril.

Keď sa vyučil zostal na Morave ešte dva roky u svojho majstra, odtiaľ prešiel ešte do Viedne k majstrovi špecialistovi. Tu popri odbornosti sa naučil poctivo jednat a táto skúsenosť sa mu v živote vyplatila. Odporúčal ju aj našim žiakom. V Stupave mali v tých časoch živnosť štyria kováčski majstri, ale on sa nezľakol žiadnej konkurencie. Zákazníkov mal veľa, pravidelne a často i v nedeľu. Vo svojej vyhni zaučal 10 učňov. Učebná doba bola 3-4 roky. Majster musel učňov živiť aj šatíť. Voľný čas učňov bol organizovaný. Každú nedeľu od 14.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod bola učňovská besiedka. Chlapci tam mali zaplatený čaj, olovant a lístok do kina. Mohli si zahrať v karty, učili sa hrať na husle. Tu mohli pracovať v spolkoch RTJ, Sokol, Orol a v ochotníckom divadle. Po 18.⁰⁰ hodine sa musel každý hlásiť doma.

Vyučený sa stal tovarišom - musel robiť 3 roky tovariša a keď bol šikovný išiel do zahraničia, aby sa zdokonalil.

Keď sa vrátil mohol si nájsť robotu sám. Keď sa tovariš chcel oženiť, mohol si podať o živnostenský list. Aby ho dostal potreboval overenie o bezúhonnosti na mestskom úrade a profesijné osvedčenie od stupavského spoločenstva remeselníkov.

Kováčsky cech dodržiaval svoje stanovy, firemný štít, mal aj svoju cechovú zástavu umiestnenú v kostole. Na sviatok Božieho tela, na Velkú noc remeselníci išli v procesii každý pod svojou zástavou a v krojoch. Na otázku akonapr. potrebal učňa, alebo tovariša

za nekvalitnú prácu, nám majster povedal, že musel zostať "po fajronte" v dielni až pokiaľ sa tonenaučil, niekedy aj celú noc. Chlapci mali skutočný záujem ovládnuť remeslo dobre, do krčmy ich to veľmi netahalo. Majster to zdôraznil ako nutnosť, ak chceli obstáť a nestratiť licenciu. Zo surového železa museli sami vyrobiť nástroje ako podkovy, skoby, kince, pluhy, brány. Pán majster ich naučil ohýbať a tvarovať železo za tepla i za studena. Sám vedel podkúvať každého aj chorého koňa. Niekedy išlo aj o život. Za vojny "obul" pár tisíc koní.

Dostala sa nám do rúk podkova zo súkromnej zbierky Stupavčanov z r. 1944, signovaná pánom Belešom. Vydržala dodnes, hoci zhotovenie jednej podkovy trvalo asi 15 minút.

Surovým železom a kováčskym uhlím ho zásoboval obchodník Stern. Pán Beleš skromne ešte dodal, že o jeho služby mal záujem aj stupavský gróf Károlyi, hoci mal svojich reme-

Dokončenie zo str. 6

selníkov dostatok. Zhotovoval pre kaštieľ ozdobné mreže, dvere, brány aj poľnohospodárske náradie.

Po februári 1948 musel odovzdať živnostenský list a prestať súkromne podnikat'. Synovia si museli zvoliť inú životnú orientáciu. Jeho ešte potrebovali na JRD a ŠM, aby poradil, pomohol, pracoval. Aj keď to boli preňho ťažké časy, vydržal aktívne pracovať do svojich 75 rokov.

Na otázku, čomu vďačí za takú fyzickú silu a duševnú sviežosť, zdravé oči, odpovedal: "Poctivo a rád som robil, poctivo jedol, nefajčil a snažil sa vyhovieť ľuďom podľa svojho kresťanského svedomia". Aby sme verili, že túto prácu vie robiť dodnes, premiestnili sme sa do vyhne - kde v ohni roztavené železo položil na

kovadlinu a kladivom ohýbal až vytvaroval veľký klinec - skobu.

Dozvedeli sme sa, že ho príležitostne vyhľadávajú pracovníci filmu a televízie a konzultujú s ním interiéry rôznych dobových kováčskych dielní, ktoré potrebujú pri nahrávaní rozprávok a filmov.

V minulosti, keď mu sily a čas dovolili, podieľal sa na rekonštrukcii rôznych pamiatkových kovových mreží, zámkov a pod. Tiež na požiadanie p. farára Mikulu urobil novú mrežu na sakristii, hoci materiál bolo ťažko zohnať, ale našlo sa zo starých zásob.

Hovorí sa, že podkova prináša šťastie. V tomto prípade môžem povedať, že sa nám darilo. Prekvapením bola veľká ochota majiteľa firmy ABZ, ktorý nám ukázal starobylú pivnicu takmer 400-ročnú

vyhľbenú do pieskovca. Je to unikát - bez murovanej klenby. Slúžila ako úkryt v časoch tureckého nebezpečenstva, neskôr i počas II. svetovej vojny.

U Belešov vo dvore sú opôť kone, ale silnejšie - motorové. Ich majiteľ na malej ploche ponúka a predáva výrobky, ktoré možno vidieť na Brnenskom veľtrhu. Pre náročnejších ponúka zahraničné výrobky z Veľkej Británie a Talianska.

Rozlúčili sme sa s našimi hosťami so želaním pevného zdravia a šťastia.

Pán majster slúbil, že príjme aj ďalšiu exkurziu žiakov a pripraví ešte väčší oheň. Naši žiaci urobili z tohoto stretnutia magnetofónový záznam, ktorý posluží ako učebná pomôcka pri vyučovaní.

Drahomíra Kazarková

"Ámosáčik" - školský časopis

Dostal sa mi do rúk školský časopis žiakov stupavskej ZŠ, ktorý vychádza od 1.9.1994. Počtom strán skoro almanach a na každej stránke niečo zaujímavé zo školského života, z problémov ešte detí a už skoro mládeže, dokonca i takpovediac zo zákulisia - teda zo zborovne. Nadšenie žiakov správne podchytil p.učiteľ Kubicko, ktorý časopisu venuje svoj voľný čas a pomáha pri príprave časopisu, zabezpečuje tlač a predovšetkým hľadá ochotných sponzorov, pretože bez peňazí to akosi nejde.

Je obdivuhodné, že v časoch, kedy počúvame o ťažkostiach školstva o chronickom nedostatku peňazí pomaly už na všetko, našiel sa tím nadšencov a obetavcov, ktorí sa rozhodli robiť časopis. Význam takéhoto činu si možno nevieme ani predstaviť, pretože sa ním uvoľňuje tvorivosť a fantázia detí, upevňuje zodpovednosť, ale aj odvaha vysloviť svoj názor na určitú vec. Písané slovo, ktoré má vo svete dospelých ohromnú silu a vplyv, sa pre žiakov školy stáva prostriedkom širokej komunikácie a výmeny názorov, svojim spôsobom je názornou pomôckou výchovy k

demokracii. Som presvedčený, že treba urobiť všetko pre rozvíjanie takejto tvorivosti, s tým, že finančné ťažkosti by nemali byť rozhodujúcou prekážkou pre jeho ďalšiu existenciu. Prosím touto cestou podnikateľov a organizácie, aby prispeli na činnosť redakcie časopisu. Bližšie informácie :

Základná škola Stupava
p.učiteľ Kubicko
t.č.934 436

Za pochopenie a podporu v mene žiakov ZŠ ďakujem.

Pavel Slezák

Vyberáme z "Ámosáčika"

TAMTAMY

Rozdávanie vysvedčení v našej škole prebiehalo mierumilovne. Žiadne straty na životoch neboli, ale po polročných prázdninách, ktoré boli strašne dlhé, niektorí žiaci radšej stáli ako sedeli.

Neznámy páchatel otvoril okno na šatni (počas prestávky na tanečnej), ktorým unikol dnu "Spolok fajčiarov" a pokračoval vo svojej obvyklej činnosti - fajčení. Škola po vinníkovi pátra. Tento priestupok bude mať pre páchatela určite dost veľké následky.

/pripravili: Lucia Geržová a Zuzana Valachovičová /

Viete, že ...

najviac jednotiek v prvom polroku získali títo žiaci

1. miesto:
Petra Balogová zo 7.D - 56 jednotiek

2. miesto:
Martin Chaloupka z 5.A - 52 jednotiek

3. miesto:
Peter Záhurecký z 8.B - 51 jednotiek

/ pripravil: Martin Grunský /

Stupava /skrátene/ - Dňa 14. marca sa uskutočnilo stretnutie majiteľov a užívateľov pohostinských zariadení nášho mesta, na ktorom sa vzájomne informovali o finančnej situácii našich činností v návaznosti na povinnosť platby poplatku z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov vo výške 8% z predajnej ceny v zmysle zákona SNR 369/1990 Zb. Konštatovali sme spoločne nasledovný stav:

List podnikateľov primátorovi mesta

- mnohí z nás vybudovali úplne nové zariadenia financované z úverov rôznych bánk ako sú Motel "U Kubu", Pohostinstvo "U Maxa", Denný bar "Máštan", Reštaurácia a "U Vaškoviča", Bistro "Milica" a iní cestou úveru, rekonštruovali stávajúce objekty pohostinských zariadení ako sú Vináreň, Srdiečko, Pohostinstvo v Maste, Kaviareň Kultúrny dom, Regazzo a pod., čím sme v našom meste rozšírili a skultúrnilí sieť pohostinských zariadení.,

- v týchto našich zariadeniach sme vytvorili nové pracovné miesta pre nezamestnaných spoluobčanov, čo z hľadiska miery nezamestnanosti nie je zanedbateľné, pretože ide cca o 100 pracovných miest.,

- splácanie úveru a úrokov, ktoré nám namiesto zníženia od 1.1.94 banky ešte zvýšili, je pre nás tým najväčším problémom, zadlženosť sa predlžuje a spôsobuje v podnikaní značnú neurózu, ktorá ovplyvňuje kvalitu služieb.,

- ďalším vážnym problémom je pre nás financovanie energie, ktorej cena stúpa a núti nás to k znižovaniu počtu pracovníkov.,

- v našich zariadeniach neustále stúpajú i materiálové náklady, zvyšujú sa ceny úžitkového skla, porcelánu, stolového inventáru, čistiacich prostriedkov, čo si pre nesolventnosť obyvateľstva nemôžeme premietnuť do ceny nami poskytovaných služieb.,

- naše zariadenia plnia v meste Stupava dôležitú spoločenskú funkciu hlavne pri zabezpečovaní rôznych akcií ako sú promócie, svadby, kary, bankety, bály a zábavy, čo kladie zvýšené nároky na zamestnávanie brigádnikov väčšinou z úradov práce, čím sa podielame na znižovaní počtu nezamestnaných.,

- z vlastných prostriedkov sme vybudovali nové hygienické zariadenia a WC pre zákazníkov v našich podnikoch, ktoré zároveň supľujú i doteraz nevybudované verejné WC pre zákazníkov v meste, čo nám zvyšuje náklady na pomocný materiál a hlavne na čistiace prostriedky.,

- nie je zanedbateľná i tá skutoč-

nosť, že niektorí z nás zamestnávajú a odborne vzdelávajú budúcich čašníkov a kuchárov, dnes ešte učňov odborných učilišť, pôvodom zo Stupavy.,

- dovoľujeme si upozorniť, že v Modre a Pezinku je poplatok 3%, v Malackách 5%, v Zohore 2%, v Devínskej Novej Vsi 3%, ktorý sa pri prevažujúcej gastronomickej činnosti znižuje napr. v Pezinku o 1,5%.

Na základe horeuvedených dôvodov a nielen ich Vás týmto zdvorilo žiadame o odpustenie poplatkov za rok 1992 a 1993. Pre rok 1994 si dovoľujeme navrhnúť poplatok vo výške 3% z predaných cigariet a alkoholu, čo by sa pri zvýšených obratoch predpokladaných v tomto roku malo z našej strany bez výhrad splniť.

Podpísaní majitelia a užívatelia pohostinských zariadení v Stupave.

Koruna má rub a líc

Zástupcovia podnikateľov prevádzkujúcich reštauračné zariadenia v Stupave /mimochoďom na jej území je 18 reštauračných podnikov/ prišli na zasadnutie Mestského zastupiteľstva dňa 15. marca, aby predniesli svoje pripomienky k dani z predaja alkoholických nápojov a cigariet. MsZ o tejto dani resp. poplatku rokovalo už dávnejšie v rámci Všeobecne záväzného nariadenia o poplatkoch vybraných na území mesta mestským úradom, kedy stanovili výšku poplatku na 8%, pričom treba povedať, že nie zo zisku, ale z predajnej ceny. Problém sa opäť dostal na pretras, keď sa zistilo, že väčšina podnikateľov tento poplatok nezaplatila.

Rub...

Podnikatelia sa bránia tomuto poplatku ako neúmerne vysokému, pretože, ako uvádzajú v liste jeho výška je neporovnateľne vysoká oproti iným mestám v regióne. Navyše ide o paušálne vyrúbený poplatok, ktorý neberie do úvahy niektoré fakty, ktoré podnikatelia považujú za hodné zreteľa.

V žiadnom prípade im nejde o to, že by si svoju povinnosť voči mestu nechceli splniť, len žiadajú kompromisné riešenie, ktoré by bolo výhodné pre obidve strany, čo však pri peniazoch je pravdepodobne najväčší problém. Argumentujú tým, že ich podniky sú súčasťou spoločenského života mesta, prispievajú k rozvoju turistického ruchu, svojim spôsobom mesto reprezentujú, čo je naozaj pravda, pretože každý návštevník - hladný a smädný - určite zavíta do niektorého z nich. Je síce pravda, že podnik reprezentuje majiteľa a majiteľ nebude každému zákazníkovi vysvetľovať svoje problémy napr. s mestom. Významným argumentom pre diferencovaný prístup pri uplatňovaní a vymáhaní poplatkov, je podľa ich názoru skutočnosť, že vytvárajú pracovné miesta pre občanov mesta a dokonca supľujú bývalé učňovské strediská, tým, že vychovávajú učňovskú mládež s čím sú spojené ďalšie náklady na prevádzku. Neúmerne vysoké poplatky považujú za brzdu rozvoja ich podnikateľských zámerov, navyše sa silne prejavuje hospodárska recesia, ktorá ich približuje ku krachu. V tejto situácii, kedy zákony sú často postavené skôr negatívne voči malým a stredným podnikateľom, obrátili sa teda na "svojich", ktorí majú právomoc určiť poplatky v rozpätí od 0 do 10%.

a líc...

Mestské zastupiteľstvo vo svojej právomoci určuje poplatky na území mesta. Jeho rozhodnutie má váhu zákona, môže ho zrušiť len NR SR. Štátna politika voči samosprávam tiež nie je oveľa prístupnejšia a zamerala sa na filozofiu rýchleho prevedenia všetkých svojich doterajších povinností na plecia miest a obcí. Na obzore sú to napr. školské a zdravotnícke zariadenia, ktoré by mali prejsť do správy mesta, hoci ešte nie je jasný spôsob financovania a ani lekári sa nehrnú do privatizácie svojich ambulancií, pretože teraz platný bodový systém by ich asi neuživil. Mesto zo štátneho rozpočtu na

Spoločenská kronika

Prišli na svet

Roderika Rašková, Erik Folkman,
Lukáš Prošňák, Ján Petrovič

Opustili nás

Jozef Draškovič, Michal Ballogh,
Jozef Vaškovič, Jozefína Klasová,
Anastázia Maderová, Anton Do-
stál, Štefan Deák, Anna Žužičová,
Ludovít Kubíček

Zosobášili sa

Richard Gašparík a Zuzana Kova-
čičová, Ivan Haršáni a Gabriela
Bačíková, Ing. Marián Kubala a
Monika Besedičová

Blahoželáme

Váženému pánovi Ladislavovi
Kudijovskému, nášmu dlhoroč-
nému spolupracovníkovi, organi-
zátorovi kultúrneho života v Stu-
pave k jeho životnému jubileu,
k 70. narodeninám. Prajeme mu
veľa zdravia, radosti a optimizmu
do ďalších rokov života.

kolektív
pracovníkov MsKS Stupava

Konc jak živé

Už sa mňa aj ľudie pýtajú, či mi klepli po vječném péri, ket sme prestaua pisat do teho Stupavjana.

Nekerí si ufám aj mysleui, že sme snat zavrítá, né ludé moji ostaua sem otevrítá ke všeckým informá-
ciám a ceuému svjetu. Eném sem mjeua furt nejaké inačí písacky.

Tot mi došeu papir od samotného riditela telekomunikácií, že podlá volajakého paragrafu mi možú napojit na telefón podvojnú linku. Reku starý, scú nás odpočúvat, mosíme sa bránit. Naspodku teho písanaá byuo číslo k temu riditelovi, tak sem išua volat. Reku co to má znamenat, proč sa mám s nekým dzelit, ket si spomenem jakú kalváriu sem podstúpiua, než sem ten telefón vybaviu. A on velice slušne, že pani účastníčka, mosíte pochopit, že nejste pro nás zaujímavá, ket je ze strany podnikatelú záujem o telefón a je tám predpoklad, že bude vjec placit, co je pro ních zaujímavé. No, chyciuu sem dych, a začaua : "Zaujímavé je aj to, že jak ste vůbec na to došli, že to takto možete robit! Ná ket ten podnikatel bude furt volat, protože bude mnet vjec hovorú, já ufám budem čekat až zavre obchod a potom si možem volat? Já že sem pro

vás nezaujímavá, ná šak potom nech mi odpojá aj plyn, elektriku a vodu a budem chodit s kýblem na studňu a svícit si baterkúl! Ufám si mám otevrít telefonnú búdku, aby sem byua dostatečne zajímavá?" On mi na to povidau, že nech to napíšem, dajú mi písomní odpovjed. Dožrauo mňa to velice, tak sem im tonapísaua. Čovjek by moseu byt spisovatel, aby stačil pisat na všecy strany.

Tot sem byua s cěru na národní poisťovni vybavovat rodinné pridavky, prehánali nás po mjesce jak siroty, že nedošel k ním volajaký papír, až sme nakonec skončili, kde sme začali. Reku nepohneme sa otáto, pokát sa ten papir nenajde, povidám a tá pani důležitá, že e sa teda kukne do došlej pošty. Donésla takú krabicu od banánú a začaua tam núrati, až ten list volagde naspodku našua. Panbúh zapuac, ním tak volaco poslat. A tak už nikam ani nepíšem, ket sem si zisciuu, jak to vlastne chodzí, aby sem negde ostaua trčat na dne volajaké banánovej krabice?!

Radší napíšem do Stupavana, tam si to najdem a keby snad né, tak si najdem teho redaktora a s ním si to vybavím!

Mariš Pilná

Dokončenie zo str. 8

tento rok dostane cca 6 mil Sk, pritom rozpočet mesta predstavuje čiastku 68 mil Sk, teda príspevok štátu predstavuje necelých 10 %. Nástroj, ktorý dal štát do rúk samosprávy na získavanie peňazí sa volá - dane a poplatky. Je len prirodzené, že mestské zastupiteľstvo využíva tieto možnosti a snaží sa brať do úvahy potreby mesta i občanov.

V tomto prípade ide vlastne o to, že hoci bola výška poplatku určená, hoci vyšlo záväzné nariadenie, v ktorej sa táto povinnosť určuje, za posledné dva roky sa vyskytli len ojedinelé prípady, kedy si podnikatelia svoju povinnosť splnili. Pri rokovaní o rozpočte bola stanovená výška príjmov z týchto poplatkov na 400 tisíc korún, pričom nebola ničím objektívne podložená. Prečo? Pretože v návrhu sa rátalo s nižšou čiastkou, ktorá odrážala reálny stav - teda to, čo niektorí podnikatelia mestu zaplatili za rok 1992. Vzhľadom

na to, že mesto je správcom tejto dane, má právo požiadať platičov poplatkov predložiť priznanie, z ktorého by boli jasné príjmy z predaja alkoholu a tabakových výrobkov. Takáto forma priznania do roku 1993 nebola upravená, vyžaduje sa zo strany MÚ jej predloženie za roky 1992, 1993, a pre rok 1994 s tým, že sa bude predkladať štvrtročne a poplatky sa môžu platiť aj zálohovo. Teda čiastka v rozpočte je len odhadom, pretože chýbali podklady zo strany podnikateľov, pričom sa ale s týmto príjmom v rozpočte počítalo. V žiadnom prípade sa nejedná o byrokráciu zo strany mesta, nakoľko je správcom dane a má zákonné právo túto daň vymáhať. Druhou stránkou veci je, ale to už je v kompetencii mestského zastupiteľstva, výška poplatkov po zrealizovaní daňového základu. Teda mesto musí trvať, nariadenie stále platí, na zaplacení poplatkov za uplynulé dva roky už i z toho dôvodu, že

niektorí si poplatky zaplatili a nie je možné ich vrátiť alebo v budúcnosti odpustiť.

Koruna je predsa len peniaz

Každá strana má svoju pravdu. Možno na počiatku celého problému bola neschopnosť komunikovať, či diskutovať o ňom. List primátorovi mal prísť asi hneď po schválení nariadenia v roku 1991, veď sa nedalo predpokladať, že táto povinnosť sa dá obísť a nikto nebude jej naplnenie vymáhať. Možno tomu bolo tak uplynulé roky, kedy tí, čo zaplatili boli v nevýhode oproti tým, čo neplatili. Pretože nariadenie je aj preto všeobecne záväzné, že platí pre všetkých. Problém sa bude riešiť po predložení priznania poplatkov všetkými povinnými subjektmi a v návaznosti na prijatý rozpočet mesta, bude sa hľadať kompromis, škoda len, že trochu neskoro.

Stručný pohľad do minulosti a súčasnosti pestovania viniča hroznorodého a dorábania vína v Stupave.

Stupava, dnes už mesto s takmer 8.500 obyvateľmi, ktorá sa v písomných správach spomína už v roku 1269, ležiaca západne až juhovýchodne pod svahmi Malých Karpát, tak ako iné mestečká a obce na Záhorí, má dostatočne priaznivé podmienky, v ktorých sa darí okrem zeleniny, kapusty i pestovaniu ušľachtilého viniča. Podľa písomných záznamov zo 16. storočia - starých daňových priznaní, kde sa počítala produkcia vína v merných jednotkách tzv. "okovoch" /1 okov = 54l /sú dochované nasledovné údaje:

rok	Záhorská Bystrica	Mášt	Stupava	Jablonec	Budmerice
1604	1384	521	1936	363	1600
1615	936	458	2378	236	1036

V neskorších dobách, v 17. a 18. storočí, pestovanie viniča pravokorenného ohrozovala hubovitá choroba - filoxeria, a zmenšovali sa pestovateľské plochy zároveň sa začal pestovať vinič hybridný - tzv. samorodák.

Rozvoj pestovania viniča ušľachtilého /štepeneho/ nastal v Stupave až v roku 1965, utvorením ŠM, ktorý postupným vysádzaním viniča na scelených plochách - Lintávy, Kremenica, Dzilečky a Dolná Hora, na výmere okolo 130 ha a technológiu opornej konštrukcie - drôtenky na strednom vedení, išiel príkladom aj ostatným pestovateľom.

ŠM pomohol drobným pestovateľom, za odobraté vinice, vybudoval nové vinice v lokalite Kopce s rozlohou 5 ha, kde sa darí kultivarom Muller Thurgau, Veltlín zelený, Iršay Oliver i Rizling vlašský. Dosahované priemerné úrody sa pohybujú okolo 80-90q ha. Niektorým pestovateľom zostali náhradné alebo vlastné vinice, ako v Novej Hore, Greftoch a Vrchnej Hore. Výmera viníc menších pestovateľov je asi 10 ha.

Vzhľadom na široké pestovateľské zázemie sa členovia ZO SZZ vzdelávali na odborných prednáškach s názornými ukázkami, ktoré prednášali odborníci z VÚVV Bratislava a tiež praktici na podnet ÚV a OV SZZ, o rentabilnom hospodárení, agrotechnike, ochrane viniča a dorábaní kvalitného vína. Svoje výsledky prezentovali na výstavách vín a to v r. 1983 na miestnej výstave v Limbachu, v r. 1984 na okresnej výstave, r. 1984 v Skalici na celozväzovej, r. 1985 v Trnave na oblastnej, 1989 v Malinove na okresnej, r. 1990 v Čekovicciach na vtedy ešte celoštátnej výstave. Na týchto výstavách dosiahli naši členovia v hodnotených vzorkách dobré výsledky, ktorých dokladom sú vydané katalógy uložené u p. L. Ráca, p. redsedu ZO a R. Apoštola, predsedu komisie pre organizovanie tejto Prvej stupavskej výstavy vín.

- km + s -

Zo zápisníka polície

Skoro sa podarilo

Dňa 10.2. 1994 o 22.00 hod. hliadka MsP spozorovala na ul. J. Kráľa vozidlo Lada 1200 a partiu chlapcov vo veku 18-21 rokov, ktorí sa pokúšali násilne otvoriť zaparkované vozidlo. Boli zadržaní a predvedení na OO PZ SR Zohor, ktoré prípad prevzalo.

Pokúšenie bolo silné

Dňa 10.2. 1994 o 2.00 hod. prijala hliadka MsP oznám, že na Ružovej ulici na parkovisku sa pohybujú neznáme osoby, ktoré svietia do automobilov a pokúšajú sa na nich otvoriť okná alebo dvere, a že tadiaľ často prechádza Lada hnedej farby. Opísané vozidlo bolo po chvíli spozorované a v ňom sedeli štyria chalani vo veku 18 - 22 rokov, všetci z Bratislavy. Boli zadržaní a prevezení na OO PZ SR Zohor, ktoré prípad prevzalo.

Chcel odplávať

Dňa 10.2. 1994 o 18.30 hod. hliadka prevzala oznám, že pri trhovisku je v potoku osobné vozidlo. Po príchode hliadka zistila, že sa jedná o Š 120 modrej farby BHC 59-88. Na mieste bol zadržaný vodič K. P. z Borinky, ktorý bol značne pod vplyvom alkoholu. Cúval z trhoviska a zišiel až do potoka. K zraneniu osôb neprišlo. Prípad prevzali pracovníci Dopravnej polície z Bratislavy.

V histórii prvú výstavu vín v Stupave organizovali organizácie SZZ - Miestna a Cevaservis. Pod vedením predsedu komisie p. R. Apoštola, predsedu organizácie p. L. Ráca, predsedníčky organizácie Cevaservis p. A. Riglerovej a tojomnícke p. PaedDr. Polakovičovej. Degustáciu riadili tri komisie z odborníkov VÚVV v Bratislave pod vedením p. Ing. Richarda Ružoviča a konala sa 17. marca v Kultúrnom dome.

Prvá výstava vín v Stupave

Hodnotili 149 vzoriek vína, ktoré prihlásili vystavovatelia zo Stupavy, kde sa okrem súkromných vinohradníkov prihlásili a veľmi úspešne obstáli i ŠM š.p., priatelia vinohradníci zo Záhorskej Bystrice, Marianky, i naši najbližší susedia z Moravy - vinohradníci z Velkých Pavlovíc, z ktorých boli zastúpené i dve firmy - JZD a Vinium a.s., z Vranovic a Velkých Bílovíc.

Organizáciu a propagáciu výstavy, ktorá sa konala pod patronátom MÚ v Stupave a MsKS v rámci osláv 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave, zabezpečovali pracovníci MsKS, nezištne pomáhali p. A. Salanciová, p. Š. Gróf. Sponzorský prispeli: firma Elektromontážne práce p. Miroslava Ráca, majiteľa "Stupavskej krčmy" p. Jozef Kubovič s manželkou, ktorým patrí srdečné poďakovanie. Táto podpora a pomoc prispela k realizácii výstavy vín. Výstava tak mala veľmi dobrú úroveň. Vystavované vína až na malé výnimky zodpovedali náročným kritériám hodnotenia. Najlepšie vína boli ocenené diplomom I. stupňa, autorom návrhu

diplomu je akad. maliar E. Kalický zo Stupavy.

Najvyšší počet bodov 18,57 získalo víno Iršay Oliver, ročník 89 zo ŠM š.p. Stupava, čím sa stalo šampiónom výstavy. Ostatné "zlaté" vína pochádzajú od pestovateľov a vinárov : p. V. Maroša, M. Sabola /2x/, J. Madera, Ing. J. Michaloviča, V. Kollaróciho, Š M š.p. Stupava/2x/, F. Veselého, A. Malcovej, T. Madera, J. Ivicu, Fr. Jánošíka/3x /, Š. Baladu, M. Hasona, M. Brezovského, P. Šveca, M. Havlíka /2x/, L. Ráca, J. Slezákovej, B. Paála, R. Apoštola /2x/, M. Peschla /3x/ zo Stupavy, M. Prokopa, Ing. J. Graneca zo Záhorskej Bystrice, V. Valouška, fy Vinium a.s./2x/ z Velkých Pavlovíc, J. Měřinského z Vranovic, S. Hrdinu z Velkých Bílovíc. Červené "zlaté" vína pochádzajú od J. Štefeka, I. Sopúška a M. Havlíka zo Stupavy, J. Měřinského z Vranovic, fy Vinium a.s./3x/ a S. Horáčkovej z Velkých Pavlovíc.

Výstava spojená s ochutnávkou sa konala v "Stupavskej krčme" v nedeľu 20. marca.

Výstavu otvoril predseda ZO ZSS "Miestna" p. L. Rác, ktorý poďakoval vystavovateľom za ich účasť, otvorenia sa zúčastnila p. PaedDr. Polakovičová, ktorá tlmočila poďakovanie a uznanie stupavským záhradkárom od predsedu ÚV SZZ.

Na záver treba povedať, že po stránke organizačnej a odbornej bola výstava dobre zabezpečená a pripravená, čo potvrdili i členovia degustčných komisií.

Konkurencia bola veľmi silná, pretože z Moravy bolo prihlásených okolo tridsať vzoriek vín a degustačné komisie vyberali skutočne najlepšie z najlepších vín. Výsledky hodnotenia boli uverejnené vo Výstavnom katalógu, zároveň prosíme všetkých, ktorým sa dostal do rúk, aby si pri čísle vzorky 131, Lachkovič Viktor - ZČ opravili umiestnenie z III. na II. Za chybu, ktorá sa stala pri prepisovaní sa ospravedľujeme a prosíme o pochopenie, pretože sa katalóg robil v časovej tiesni.

Ladislav Rác
ZO SZZ - Mestská

Anežka Riglerová
Paed. Dr. Jana Polakovičová
ZO SZZ - Cevaservis